

# بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور

۳۰. بخش کشاورزی

معاونت پژوهش‌های زیربنایی و امور تولیدی  
دفتر: مطالعات زیربنایی

کد موضوعی: ۲۵۰  
شماره مسلسل: ۱۳۴۱۶  
دی‌ماه ۱۳۹۲

## به نام خدا

### فهرست مطالب

۱	چکیده
۲	مقدمه
۲	بخش کشاورزی در ماده واحده لایحه بودجه سال ۱۳۹۳
۵	فصل کشاورزی و منابع طبیعی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۳
۱۵	تحلیل لایحه بودجه بخش کشاورزی در ارتباط با قوانین مرتبط
۲۰	جمع بندی و نتیجه گیری
۲۱	پیشنهادها
۲۳	منابع و مآخذ



## بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور ۳۰. بخش کشاورزی

### چکیده

در این گزارش اعتبارات بخش کشاورزی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۳ مورد بررسی قرار گرفته است. اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی فصل کشاورزی و منابع طبیعی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۳ در قالب ۲۲ برنامه و ۸۷ طرح با اعتبار ۷,۵۱۴/۲۴۵ میلیارد ریال پیش‌بینی گردیده که نسبت به اعتبار تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی فصل کشاورزی و منابع طبیعی قانون بودجه سال ۱۳۹۲ (۱۲,۴۱۳/۶ میلیارد ریال) برابر ۳۹/۴- درصد کاهش را نشان می‌دهد.

اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی وزارت جهاد کشاورزی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۳ در قالب ۷ فصل، ۳۱ برنامه و ۱۱۸ طرح با اعتبار ۱۱,۴۶۰/۷۸۷ میلیارد ریال پیش‌بینی گردیده که نسبت به اعتبار مشابه قانون بودجه سال ۱۳۹۲ (۱۹,۱۲۳/۶۸۴ میلیارد ریال) کاهش ۴۰- درصد را نشان می‌دهد.

اعتبارات هزینه‌ای کل کشور در لایحه بودجه سال ۱۳۹۳ برابر ۱,۴۳۰,۱۱۷ میلیارد ریال است که نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۲ (۱,۲۸۰,۹۱۸ میلیارد ریال) برابر با ۱۱/۶ درصد افزایش را نشان می‌دهد. اعتبارات هزینه‌ای وزارت جهاد کشاورزی و دستگاه‌های تابعه نیز در لایحه بودجه سال ۱۳۹۳ بجز ردیف‌های متفرقه با اعتبار ۶,۴۸۸ میلیارد ریال پیش‌بینی گردیده که نسبت به اعتبار مشابه قانون بودجه سال ۱۳۹۲ (۵,۷۲۹ میلیارد ریال) افزایشی معادل ۱۳/۲ درصد را نشان می‌دهد. در مجموع اعتبارات پیش‌بینی شده برای بخش کشاورزی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۳ تأمین‌کننده مهم‌ترین اهداف برنامه پنجم توسعه و قانون افزایش بهره‌وری در بخش کشاورزی نیست.

بررسی‌های انجام شده نشان‌دهنده این امر است که بخشی از ردیف‌های بودجه بخش کشاورزی در این لایحه نافی قانون برنامه پنجم توسعه است. همچنین به اهداف کمی و برخی از تکالیف معین شده در قانون برنامه پنجم توسعه و همچنین قانون افزایش بهره‌وری و قانون تمرکز وظایف و اختیارات مربوط به بخش کشاورزی در وزارت جهاد کشاورزی، کم‌توجهی شده است.

## مقدمه

اجرائی شدن برنامه‌های توسعه، منوط به مشخص کردن برنامه‌های اجرایی است. به این ترتیب که برای اهداف، مسیرهای رشد، نرخ‌های رشد، اعتبارات مورد نیاز، چگونگی تأمین اعتبارات و... همگی در ارتباط با هم باید مشخص شوند، لذا بودجه‌ریزی سالیانه دارای جهت‌گیری‌های زمانی مشخص بوده و به‌عنوان گامی است که گام‌های سال بعد را مشخص می‌کند. همچنین بودجه سالیانه رابطه تنگاتنگی با برنامه‌های توسعه پنج‌ساله دارد و باید در راستای برآورد اهداف برنامه پنجم توسعه و دیگر قوانین کشور که مغایر با برنامه توسعه مزبور نیستند، باشد.

شروع برنامه پنجم از سال ۱۳۹۰ آغاز شد و طی آن اهداف و احکام بسیار مهم و اثرگذار که بتواند بخشی از عدم توفیقات بخش کشاورزی در برنامه چهارم توسعه را جبران نماید، نظیر انتظار از رشد متوسط ۷ درصد ارزش‌افزوده بخش کشاورزی (موضوع ماده (۱۴۳)) توأم با نیل به خودکفایی در تولید محصولات اساسی از جمله گندم، جو، ذرت، برنج، دانه‌های روغنی، شکر، گوشت قرمز، مرغ و... در کنار احکام متعددی در خصوص ارتقای مدیریت‌های فنی و تولیدی، برون‌سپاری و خصوصی‌سازی، نوسازی ناوگان ماشین‌ها و ادوات کشاورزی، حمایت از گسترش و استقرار صنایع، حمایت از سرمایه‌گذاری، حفظ و احیای منابع طبیعی و افزایش میزان حمایت از بخش کشاورزی به میزان ۳۵ درصد ارزش تولید، پیش‌بینی گردید.

لذا توجه ویژه به بودجه بخش کشاورزی بسیار حائز اهمیت است، زیرا این بخش می‌تواند منبعی برای رشد اقتصاد ملی، فراهم‌کننده فرصت‌های سرمایه‌گذاری برای بخش خصوصی و محرک اولیه صنایع مرتبط با کشاورزی و اقتصاد غیرکشاورزی روستایی باشد. در این بررسی بیشتر به ارتباط بودجه بخش کشاورزی مندرج در لایحه بودجه سال ۱۳۹۳ با قوانین مرتبط مانند قانون برنامه پنجم توسعه اقتصادی، قانون افزایش بهره‌وری و قانون تمرکز وظایف و اختیارات مربوط به بخش کشاورزی در وزارت جهاد کشاورزی توجه شده است.

## بخش کشاورزی در ماده واحده لایحه بودجه سال ۱۳۹۳

ماده واحده به مانند قوانین بودجه سال‌های قبل واجد موضوعات ارزشمند و مثبتی برای بخش کشاورزی است که می‌توان از تنفیذ تبصره «۲» ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور برای اجرا در سال ۱۳۹۳ و ادامه تأمین اعتبار برق‌دار کردن چاه‌های کشاورزی بندهای «الف» و «ب» تبصره «۴» ماده واحده، بند «الف» تبصره «۵» ماده واحده، بندهای «الف» و «ب» تبصره «۶»



ماده واحده، بند «الف» تبصره «۷» ماده واحده، بند «الف» تبصره «۸» ماده واحده نام برد. اما برخی از بخش‌های ماده واحده به میزان لازم به بخش کشاورزی اهتمام نداشته است که مواردی از آن به اختصار بیان می‌گردد.

**بند «ج» تبصره «۳» ماده واحده -** «به دولت اجازه داده می‌شود بدهی‌های خود به بخش‌های خصوصی و تعاونی را از محل منابع حاصل از واگذاری سهام، سهم‌الشکره، حق بهره‌برداری و بهره مالکانه موضوع این تبصره و ردیف شماره ۹ - ۱۰۱۰۰۰ جدول شماره ۱۸ این قانون پس از تأیید معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور با اعلام سازمان حسابرسی و یا ذیحساب دستگاه‌های اجرایی ذیربط حسب مورد بدون الزام به رعایت ماده (۲۹) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی پرداخت و یا تسویه نماید (ردیف شماره ۹ - ۱۰۱۰۰۰ جدول شماره ۱۸ بابت افزایش سرمایه صندوق حمایت از توسعه سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی ۱,۸۹۰ میلیارد ریال و دیون صندوق بیمه محصولات کشاورزی به مبلغ ۱,۲۵۰ میلیارد ریال جمعاً به مبلغ ۳,۱۴۰ میلیارد ریال)».

لازم به ذکر است که دیون صندوق بیمه کشاورزی به بانک کشاورزی (ناشی از عدم پرداخت سهم دولت در بودجه‌های چند سال اخیر) به بیش از ۲۵,۰۰۰ میلیارد ریال رسیده است پرداخت ۱,۲۵۰ میلیارد ریال، نه از قدرمطلق دیون صندوق به بانک کشاورزی می‌کاهد و نه قدرت وام‌دهی بانک کشاورزی را چندان بهبود می‌بخشد.

در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ توجه بیشتری در جهت افزایش سرمایه صندوق حمایت از توسعه سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی شده بود و در بند «۵-۱-۲۷» قانون بودجه سال ۱۳۹۲ مبلغ ۳,۰۰۰ میلیارد ریال جهت افزایش سرمایه صندوق حمایت از توسعه بخش کشاورزی منظور گردیده بود، اما در لایحه بودجه سال ۱۳۹۳، میزان افزایش سرمایه به ۱,۸۹۰ میلیارد ریال کاهش یافته است.

**بند «د» تبصره «۵» ماده واحده -** «منابع صندوق توسعه ملی ناشی از اجرای قانون بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور جهت پرداخت تسهیلات به بخش‌های غیردولتی به طرح‌های دارای توجیه فنی، اقتصادی، زیست‌محیطی، مالی و اهلیت متقاضی به صورت پرداخت و بازپرداخت ریالی در بخش آب و کشاورزی، منابع طبیعی و محیط زیست تخصیص می‌یابد تبدیل دلار به ریال موضوع این بند در مرکز میادلات ارزی صورت می‌گیرد».

با توجه به شرایط خاص بخش کشاورزی و امکان کمتر این بخش در استفاده از تسهیلات ارزی، در قوانین بودجه سال‌های گذشته نیز امکان استفاده این بخش از تسهیلات ریالی در نظر گرفته می‌شد در لایحه بودجه سال ۱۳۹۳ نیز به این مورد توجه شده است که البته در بند «ه» تبصره «۵» ماده

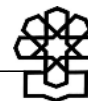
واحد، این امکان برای سایر بخش‌های اقتصادی نیز در نظر گرفته شده است و حتی در بند «ز» تبصره «۵» ماده واحده حمایت بیشتری از بخش صنعت شده و بدون توجه به دولتی بودن شرکت‌ها (تبصره «۲» جزء «۶» بند «ط» ماده (۸۴) قانون برنامه پنجم توسعه سهم بیش از ۲۰ درصد دولت در شرکت‌ها را به منزله دولتی بودن آنها تلقی می‌کند) و سقف سهم دولت در شرکت‌ها، امکان استفاده از صندوق توسعه ملی برای این‌گونه شرکت‌های بخش صنعت فراهم کرده است.

**بند «الف» تبصره «۱۱» ماده واحده -** «به دولت اجازه داده می‌شود به منظور تسریع در احداث و تکمیل عملیات شبکه‌های آبیاری و زهکشی فرعی، آب‌بندان‌ها، سیستم‌های نوین آبیاری و انتقال آب تا مزارع، بخشی از هزینه‌های اجرای عملیات را در قالب سهم کمک بلاعوض دولت از محل اعتبارات مصوب تأمین و پرداخت نماید. آیین‌نامه اجرایی این بند شامل نحوه تأمین و سهم کمک بلاعوض و اولویت‌های اجرایی و منطقه‌ای با پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی و نیرو و معاونت نظارت راهبردی رئیس‌جمهور به تصویب هیئت وزیران می‌رسد».

در بند «الف» تبصره «۱۱» ماده واحده، سهم دولت مشخص نشده است تعیین این سهم در مشخص شدن بودجه مورد نیاز و میزان اهتمام به موضوعات واجد اهمیت است و ضروری است به مانند قوانین بودجه در سال‌های گذشته برای سهم دولت در این‌گونه فعالیت‌ها ۸۵ درصد تعیین گردد.

**بند «ب» تبصره «۱۱» ماده واحده -** «در اجرای ماده (۳۳) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران از طریق بانک‌های عامل مکلف است با معرفی دستگاه اجرایی ذیربط تسهیلات لازم را برای خرید گندم تولید داخلی تا سقف هفتاد هزار میلیارد (۷۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از محل منابع داخلی بانک‌ها قبل از شروع فصل برداشت در اختیار شرکت بازرگانی دولتی ایران و کارخانه‌های آرد و سیلوداران بخش خصوصی و شرکت‌های تعاونی روستایی قرار دهد. کارخانه‌ها و شرکت‌های مذکور موظفند تسهیلات دریافتی را برای خرید گندم به مصرف رسانده و در موعد مقرر بازپرداخت نمایند».

براساس بند «الف» ماده (۱) قانون تمرکز وظایف و اختیارات مربوط به بخش کشاورزی در وزارت جهاد کشاورزی خرید گندم به وزارت جهاد کشاورزی واگذار شده است ولی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۳ به جای قانون متأخر، قانون گذشته مبنی بر قرار داده شده است و خلاف قانون تمرکز از شرکت بازرگانی دولتی ایران به عنوان عامل اصلی نام برده است که نقض قانون تمرکز وظایف و اختیارات مربوط به بخش کشاورزی در وزارت جهاد کشاورزی است و ضروری است ضمن تأکید بر قانون مذکور به جای قانون افزایش بهره‌وری و سازمان مرکزی تعاون روستایی نیز جایگزین شرکت بازرگانی دولتی ایران قرار گیرد.



## فصل کشاورزی و منابع طبیعی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۳

جدول ۱. مقایسه اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای قانون سال ۱۳۹۲ و لایحه سال ۱۳۹۳

عنوان	مصوب سال ۱۳۹۲	لایحه سال ۱۳۹۳	رشد لایحه ۱۳۹۳ به قانون ۱۳۹۲
جمع دستگاه‌های ملی	۲۵۶,۲۲۱,۷۲۳	۱۸۱,۹۷۷,۳۲۸	-۲۸/۹۸
جمع دستگاه‌های اجرایی محلی در استان‌ها	۸۲,۸۲۲,۴۴۲	۵۵,۳۰۳,۳۰۰	-۳۳/۲۳
اعتبارات ردیف متفرقه	۲۲۵,۳۹۴,۱۹۰	۱۴۰,۷۷۴,۷۰۰	-۳۷/۵۴
جمع کل	۵۶۵,۴۳۸,۳۵۵	۳۷۸,۰۵۵,۳۲۸	-۳۳/۰۲

مأخذ: قانون بودجه سال ۱۳۹۲ و لایحه پیشنهادی بودجه سال ۱۳۹۳.

اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای کل کشور در لایحه بودجه سال ۱۳۹۳ برابر ۳۷۸,۰۵۵ میلیارد ریال است که نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۲ (۵۶۴,۴۳۸/۳) معادل ۳۳- درصد کاهش را نشان می‌دهد. اعتبار تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۳ برابر ۳۲۲,۷۵۲ میلیارد ریال است که به نسبت رقم مشابه در قانون بودجه سال ۱۳۹۲ برابر ۴۸۱,۶۱۵/۹ میلیارد ریال معادل ۳۳ درصد کاهش و اعتبار تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استانی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۳ برابر ۵۵,۳۰۳ میلیارد ریال است که به نسبت رقم مشابه در قانون بودجه سال ۱۳۹۲ معادل ۸۲,۸۲۲/۴ میلیارد ریال معادل ۳۳/۲- درصد کاهش را نشان می‌دهد. ۳۷ درصد اعتبارات عمرانی در ردیف‌های متفرقه است که نسبت به سال قبل حدود ۳۷/۵- درصد کاهش یافته است.

طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای که اعتبار لازم برای تأمین پیش‌پرداخت سهم ریالی جهت استفاده از فاینانس خارجی پیش‌بینی شده است.

جدول ۲. میزان تسهیلات ارزی به دستگاه‌های اجرایی وزارت جهاد کشاورزی و وزارت نیرو

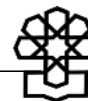
عنوان دستگاه اجرایی	شماره طرح	عنوان طرح	میزان کل تسهیلات ارزی مصوب	سهم اعتبار ریالی (میلیون ریال)	لایحه سال ۱۳۹۳ (میلیون ریال)
وزارت جهاد کشاورزی - مؤسسه جهاد نصر	۴۰۱۵۲۰۱۳	تجهیز و نوسازی اراضی کشاورزی خوزستان و ایلام	۱۰,۸۸۸ (میلیون یوان)	۲۷۲,۰۰۰	۲۲۴,۴۰۰
	۴۰۲۰۱۴۹۰	ساختمان شبکه فرعی آبیاری و زهکشی اراضی کشاورزی خوزستان			۸۸۰,۰۰۰
آب منطقه‌ای آذربایجان شرقی	۴۰۲۰۱۱۷۰	آبرسانی به شهر تبریز	۲۵۳/۹ (میلیون یورو)	۷۲۰,۰۰۰	۱۲۴,۵۸۰
آب منطقه‌ای گیلان	۴۰۲۰۱۰۱۱	ساختمان سد سفارود	۱,۳۵۰ (میلیون یوان)	۵۲۰,۰۰۰	۱۵۲,۰۰۰
شرکت آب و نیروی ایران	۴۰۲۰۱۵۹۰	ساختمان شبکه آبیاری و زهکشی و هشیر	۱,۰۹۶ (میلیون یوان)	۶۷۰,۰۰۰	۵۵۵,۶۰۰
شرکت آب منطقه‌ای بوشهر	۴۰۲۰۱۷۰۸	ساختمان سد دشت پلنگ	۳۲۴ (میلیون یوان)	۱۹۶,۰۰۰	۹۶,۱۵۰

مأخذ: همان.

افزایش اعتبار برآورد سال‌های بعد در طرح‌های زیربنایی که امکان تأمین اعتبار از محل منابع خارجی و داخلی (فاینانس) را به استناد ماده (۶۲) قانون محاسبات عمومی خصوصاً در طرح‌هایی نظیر تجهیز و نوسازی اراضی زیر سدهای مخزنی، بندهای انحرافی مستقل و شالیزاری (۴۰۱۵۲۰۰۴)، اجرای عملیات آب و خاک در عرصه تشکل‌های کشاورزی (۴۰۱۴۲۰۰۲)، تجهیز و نوسازی اراضی کشاورزی خوزستان و ایلام (۴۰۱۵۲۰۱۳) را فراهم می‌نماید. کاهش سهم آورده اولیه دستگاه‌های اجرایی به‌منظور امکان استفاده از تسهیلات خارجی فاینانس از ۱۵ به ۷/۵ درصد که شرایط مناسبی را جهت ورود دستگاه‌های اجرایی به‌منظور تأمین منابع ایجاد می‌نماید. اختصاص ۱۰ درصد از منابع صندوق توسعه ملی ناشی از اجرای قانون بودجه سال ۱۳۹۳ جهت پرداخت تسهیلات به بخش‌های غیردولتی به‌صورت ریالی به طرح‌های بخش آب و کشاورزی، منابع طبیعی و محیط زیست در قالب جزء «د» تبصره «۵» لایحه بودجه سال ۱۳۹۳.

الف) بررسی اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برحسب امور و فصل در لایحه بودجه سال ۱۳۹۳

اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای میزان اختصاص بودجه به فصل کشاورزی و



منابع طبیعی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۳ به میزان ۱۰,۶۶۵,۳۹۶ میلیون ریال می‌باشد که در مقایسه با سال گذشته (۲۶,۶۳۷,۶۱۶ میلیون ریال) رشد منفی ۵۹/۹- درصدی مشاهده می‌شود. میزان بودجه تناسبی با اهداف برنامه پنجم توسعه اقتصادی کشور نیز ندارد.

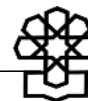
جدول ۳. مقایسه اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برحسب امور و فصل در لایحه سال ۱۳۹۳ نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۲ (میلیون ریال)

ردیف	فصل	اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای		درصد رشد لایحه بودجه سال ۱۳۹۳ به مصوب سال ۱۳۹۲
		قانون بودجه سال ۱۳۹۲	لایحه بودجه سال ۱۳۹۳	
۱	قانونگذاری	۲,۴۱۰,۲۴۰	۵۷۶,۳۰۰	-۷۶
۲	اداره امور عمومی	۲,۴۴۴,۸۹۷	۲,۵۸۰,۵۹۸	۵/۵
۳	امور قضایی	۵,۴۸۸,۲۰۳	۳,۸۱۰,۱۹۷	-۳۰/۵
۴	خدمات مالی، فنی، مدیریت و برنامه‌ریزی	۳,۷۵۸,۷۰۷	۳,۵۸۲,۱۱۶	-۴/۷
۵	توسعه علوم و فناوری	۳,۲۷۱,۸۱۵	۲,۱۳۹,۹۴۱	-۳۴/۵
۶	دفاع	۵,۷۰۳,۸۴۹	۵,۳۹۲,۵۳۶	-۵
۷	نظم و امنیت عمومی	۳,۱۷۱,۵۱۷	۲,۵۷۱,۴۸۷	-۱۸/۹
۸	آموزش	۴۱,۰۴۱,۲۴۷	۲۱,۱۳۶,۸۸۱	-۴۸/۵
۹	فرهنگ و هنر، رسانه‌های جمعی و گردشگری	۱۴,۱۸۷,۴۴۳	۱۰,۴۱۸,۰۰۳	-۲۶/۵
۱۰	بهداشت و سلامت	۱۲,۹۴۲,۵۸۸	۹,۶۸۰,۸۶۳	-۲۵
۱۱	رفاه و تأمین اجتماعی	۱,۸۴۳,۶۰۳	۱,۶۶۴,۲۵۸	-۹/۷
۱۲	تربیت بدنی	۷,۵۲۰,۲۲۲	۴,۱۲۲,۳۰۰	-۴۵
۱۴	کشاورزی و منابع طبیعی	۲۶,۶۳۷,۶۱۶	۱۰,۶۶۵,۳۹۶	-۵۹/۹
۱۵	منابع آب	۶۱,۵۰۷,۱۸۰	۳۹,۵۴۴,۶۹۸	-۳۵/۷
۱۶	صنعت و معدن	۱۰,۶۳۶,۸۱۲	۵,۵۳۱,۹۴۳	-۴۸
۱۷	محیط زیست	۱,۰۱۱,۴۵۰	۹۷۰,۷۱۰	-۵
۱۸	بازرگانی و تعاون	۱,۹۱۵,۱۷۰	۸۲۱,۳۸۸	-۵۷
۱۹	انرژی	۱۷,۰۸۹,۳۱۲	۱۷,۳۲۱,۹۴۲	۱/۳۶
۲۰	حمل و نقل	۵۷,۱۰۰,۳۷۳	۵۲,۵۱۴,۹۹۵	-۸
۲۱	ارتباطات و فناوری اطلاعات	۳,۵۳۸,۶۳۵	۲,۷۱۸,۰۶۹	-۲۲/۲
۲۲	مسکن و عمران شهری، روستایی و عشایری	۵۵,۸۲۳,۲۸۶	۳۹,۵۲۵,۷۰۷	-۲۹/۲

مأخذ: همان.

اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی فصل منابع آب در لایحه بودجه سال ۱۳۹۳ معادل ۳,۰۰۰,۲۸۰ میلیون ریال است که نسبت به اعتبار مصوب سال ۱۳۹۲ که معادل ۵,۲۴۴,۱۱۴ میلیون ریال بوده ۴۲/۸- درصد کاهش را نشان می‌دهد. اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی فصل صنعت و معدن در لایحه بودجه سال ۱۳۹۳ معادل ۱۹۴,۸۰۳ میلیون ریال است که نسبت به اعتبار مصوب سال ۱۳۹۲ که معادل ۳۶۷,۷۱۰ میلیون ریال می‌باشد کاهش ۴۷- درصدی را نشان می‌دهد. اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی فصل بازرگانی و تعاون بخش کشاورزی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۳ معادل ۱۸۱,۹۵۱ میلیون ریال است که نسبت به اعتبار مصوب سال ۱۳۹۲ که معادل ۳۶۱,۳۵۵ میلیون ریال می‌باشد کاهش ۴۹- درصدی را نشان می‌دهد. در عمل برنامه تنظیم بازار داخلی به تنظیم بازار کالاهای اساسی کشاورزی در بازار کشور محدود شده است. با عنایت به اینکه طبق قانون تمرکز وظایف و اختیارات مربوط به بخش کشاورزی در وزارت جهاد کشاورزی تنظیم بازار محصولات کشاورزی به وزارت جهاد کشاورزی واگذار شده است. تنظیم بازار محصولات کشاورزی این برنامه باید به فصل کشاورزی و منابع طبیعی منتقل شود. اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی فصل حمل و نقل در لایحه بودجه سال ۱۳۹۳ معادل ۳۰۰,۰۰۰ میلیون ریال است که نسبت به اعتبار مصوب سال ۱۳۹۲ که معادل ۲۹۹,۹۹۹ میلیون ریال می‌باشد که می‌توان گفت افزایش چشمگیری نداشته است. اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی فصل مسکن شهری، روستایی و عشایری در لایحه بودجه سال ۱۳۹۳ معادل ۲۵۱,۹۲۰ میلیون ریال است که نسبت به اعتبار مصوب سال ۱۳۹۲ که معادل ۴۰۳,۱۵۷ میلیون ریال می‌باشد کاهش ۳۷/۵- درصدی را نشان می‌دهد.

در مجموع اعتبارات عمرانی فصول مرتبط با بخش کشاورزی در لایحه پیشنهادی ۴۰/۱- درصد نسبت به بودجه مصوب ۱۳۹۲ کاهش داشته است.



## جدول ۴. مقایسه اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای فصول مرتبط با بخش کشاورزی در

سال ۱۳۹۲ و لایحه سال ۱۳۹۳ (میلیون ریال)

ردیف	شماره طبقه‌بندی	عنوان فصل - برنامه - طرح	اعتبار مندرج در قانون بودجه سال ۱۳۹۲	اعتبار مندرج در لایحه بودجه سال ۱۳۹۳	درصد رشد اعتبار لایحه بودجه سال ۱۳۹۳ به قانون بودجه سال ۱۳۹۲
	۴۰۲۰۰۰۰۰	فصل منابع آب	۵,۲۴۴,۱۱۴	۳,۰۰۰,۲۸۰	-۴۲/۸
۲۶	۴۰۲۰۱۰۰۰	برنامه تأمین و عرضه آب	۵,۲۳۸,۸۲۷	۲,۹۹۷,۳۸۰	-۴۲/۸
۲۷	۴۰۲۰۵۰۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی	۵,۲۸۷	۲,۹۰۰	-۴۵/۱
	۴۰۳۰۰۰۰۰	فصل صنعت و معدن	۳۶۷,۷۱۰	۱۹۴,۸۰۳	-۴۷
۲۸	۴۰۳۰۸۰۰۰	برنامه ارتقای تولیدات صنعتی	۳۶۷,۷۱۰	۱۹۴,۸۰۳	-۴۷
	۴۰۵۰۰۰۰۰	فصل بازرگانی و تعاون	۳۶۱,۳۵۵	۱۸۱,۹۵۱	-۴۹/۶
۲۹	۴۰۵۰۲۰۰۰	برنامه تنظیم بازار داخلی	۳۶۱,۳۵۵	۱۸۱,۹۵۱	-۴۹/۶
	۴۰۷۰۰۰۰۰	فصل حمل‌ونقل	۲۹۹,۹۹۹	۳۰۰,۰۰۰	۰
۳۰	۴۰۷۰۴۰۰۰	برنامه حمل‌ونقل دریایی	۲۹۹,۹۹۹	۳۰۰,۰۰۰	۰
	۴۰۹۰۰۰۰۰	فصل مسکن شهری، روستایی و عشایری	۴۰۳,۱۵۷	۲۵۱,۹۲۰	-۳۷/۵
۳۱	۴۰۹۰۵۰۰۰	برنامه ساماندهی عشایر	۴۰۰,۰۰۰	۲۵۰,۰۰۰	-۳۷/۵
۳۲	۴۰۹۳۸۰۰۰	برنامه ساختمان‌ها و تجهیزات	۲,۰۰۰	۱,۴۰۰	-۳۰
۳۳	۴۰۹۴۱۰۰۰	برنامه مطالعه و تدوین ضوابط و مقررات	۱,۱۵۷	۵۲۰	-۵۵/۱
		جمع کل	۱۹,۱۲۳,۶۸۴	۱۱,۴۶۰,۷۸۷	-۴۰/۱

مأخذ: همان.

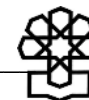
ب) بررسی اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بخش کشاورزی برحسب برنامه مقایسه اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برحسب برنامه در قانون بودجه سال ۱۳۹۲ و لایحه بودجه سال ۱۳۹۳ در جدول آورده شده است. اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای فصل کشاورزی و منابع طبیعی ۷,۵۱۴,۲۴۵ میلیون ریال است که دارای رشد ۳۹/۵- درصدی نسبت به سال ۱۳۹۲ است. از مجموع برنامه‌های مرتبط با بخش کشاورزی، ۱۷ برنامه دارای رشد منفی شدیدی بوده‌اند (مانند: برنامه‌های پژوهش‌های کاربردی، راهبری آبخیزداری، راهبری ارتقای ضریب مکانیزاسیون کشاورزی، راهبری افزایش تولید محصولات باغی، راهبری افزایش تولید آبیان پرورشی، مقاوم‌سازی ساختمان‌ها) که بیشترین کاهش مربوط به برنامه مقاوم‌سازی ساختمان‌ها با ۱۰۰- درصد و برنامه راهبری افزایش تولید آبیان پرورشی با ۶۴/۱- درصد کاهش نسبت به مصوب قانون سال ۱۳۹۲ می‌باشد.

همچنین برنامه‌های راهبری احیا توسعه و بهره‌برداری اصولی از جنگل‌های کشور با ۱/۲+ رشد، راهبری ارتقای سطح پوشش حفاظتی و حمایت از زیستگاه‌های دریایی با ۱۰/۹+ رشد، راهبری مقابله با بیابان‌زایی تثبیت شن‌های روان با ۵/۲+ رشد و برنامه ساختمان‌ها و تجهیزات با ۱۱/۳+ رشد افزایشی اعتبارات را در لایحه سال ۱۳۹۳ نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۲ نشان می‌دهند.

جدول ۵. مقایسه اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای کشاورزی در سال ۱۳۹۲ و لایحه سال ۱۳۹۳

(میلیون ریال)

ردیف	شماره طبقه‌بندی	عنوان فصل / برنامه / طرح	اعتبار مندرج در قانون بودجه سال ۱۳۹۲	اعتبار مندرج در لایحه بودجه سال ۱۳۹۳	درصد رشد اعتبار لایحه سال ۱۳۹۳ به قانون بودجه سال ۱۳۹۲
	۴۰۱۰۰۰۰۰	فصل کشاورزی و منابع طبیعی	۱۲,۴۱۳,۵۹۹	۷,۵۱۴,۲۴۵	-۳۹/۵
۱	۴۰۱۰۸۰۰۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی	۶۲۴,۰۱۰	۲۴۶,۴۳۰	-۴۴/۵
۲	۴۰۱۳۳۰۰۰	برنامه پوشش بهداشتی بیماری‌های مشترک انسان و دام	۱۸,۰۰۰	۱۴,۷۰۰	-۱۸/۳
۳	۴۰۱۳۷۰۰۰	برنامه راهبری آبخیزداری و حفاظت خاک	۱,۲۵۳,۹۵۵	۸۱۵,۷۷۰	-۳۴/۹
۴	۴۰۱۳۸۰۰۰	برنامه راهبری احیا، توسعه و بهره‌برداری اصولی از جنگل‌های کشور	۳۹۱,۱۴۲	۳۹۵,۸۶۰	۱/۲
۵	۴۰۱۳۹۰۰۰	برنامه راهبری احیا، توسعه و بهره‌برداری اصولی از مراتع کشور	۵۲,۳۲۸	۴۰,۰۰۰	-۲۳/۶
۶	۴۰۱۴۱۰۰۰	برنامه راهبری ارتقای سطح پوشش حفاظتی و حمایت از زیستگاه‌های دریایی	۳۵,۰۰۰	۳۸,۸۰۰	۱۰/۹
۷	۴۰۱۴۲۰۰۰	برنامه راهبری ارتقای ضریب مکانیزاسیون کشاورزی	۵۳۱,۱۰۰	۲۳۶,۸۰۰	-۵۵/۴
۸	۴۰۱۴۳۰۰۰	برنامه راهبری افزایش تولید آبزیان پرورشی	۱۶۵,۹۳۵	۵۹,۵۰۰	-۶۴/۱
۹	۴۰۱۴۴۰۰۰	برنامه راهبری افزایش تولید محصولات باغی	۸۱۵,۶۷۰	۴۰۰,۴۰۰	-۵۰/۹
۱۰	۴۰۱۴۵۰۰۰	برنامه راهبری افزایش تولید محصولات دام و طیور	۷۶۶,۸۵۰	۳۵۵,۱۰۰	-۵۳/۷
۱۱	۴۰۱۴۶۰۰۰	برنامه راهبری افزایش تولید محصولات زراعی	۷۴۸,۰۷۵	۴۰۳,۴۰۰	-۴۶/۱
۱۲	۴۰۱۴۷۰۰۰	برنامه راهبری افزایش سطح پوشش خدمات ترویجی	۱۲۸,۳۳۸	۸۶,۲۸۵	-۳۲/۸
۱۳	۴۰۱۵۰۰۰۰	برنامه راهبری پوشش بهداشتی دام، طیور و آبزیان در برابر بیماری‌ها	۳۵,۰۰۰	۲۴,۷۰۰	-۲۹/۴
۱۴	۴۰۱۵۱۰۰۰	برنامه راهبری تکثیر و بازسازی نخایر آبزیان	۴۵,۰۰۰	۴۵,۰۰۰	۰
۱۵	۴۰۱۵۲۰۰۰	برنامه راهبری ساماندهی اراضی کشاورزی	۵,۹۹۸,۷۰۶	۳,۵۳۱,۶۵۰	-۴۱/۱
۱۶	۴۰۱۵۳۰۰۰	برنامه راهبری ساماندهی مالکیت اراضی ملی	۲۹۴,۶۷۶	۲۲۱,۶۰۰	-۲۴/۸
۱۷	۴۰۱۵۵۰۰۰	برنامه راهبری صید و صیادی آبزیان دریایی	۲۷,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	-۲۵/۹



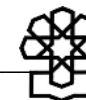
ردیف	شماره طبقه‌بندی	عنوان فصل / برنامه / طرح	اعتبار مندرج در قانون بودجه سال ۱۳۹۲	اعتبار مندرج در لایحه بودجه سال ۱۳۹۳	درصد رشد اعتبار لایحه سال ۱۳۹۳ به قانون بودجه سال ۱۳۹۲
۱۸	۴۰۱۵۶۰۰۰	برنامه راهبری کنترل کیفی و بهداشتی تولیدات خام دامی و شیلاتی	۲۴,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	-۱۶/۷
۱۹	۴۰۱۵۷۰۰۰	برنامه راهبری مقابله با بیابان‌زایی و تثبیت شن‌های روان	۲۹۶,۵۲۹	۳۱۲,۰۰۰	۵/۲
۲۰	۴۰۱۵۸۰۰۰	برنامه راهبری، کنترل و مبارزه آفات و بیماری‌های گیاهی و علف‌های هرز	۴۳,۰۰۰	۴۳,۰۰۰	۰
۲۱	۴۰۱۵۹۰۰۰	برنامه کنترل کیفی دارو، واکسن و مواد بیولوژیک	۶۵,۰۰۰	۴۵,۲۰۰	-۳۰/۵
۲۲	۴۰۱۶۱۰۰۰	برنامه مقاوم‌سازی ساختمان‌ها	۲,۱۰۰	۰	-۱۰۰
۲۳	۴۰۱۶۲۰۰۰	برنامه ساختمان‌ها و تجهیزات	۵۲,۱۷۵	۵۸,۰۵۰	۱۱/۳

مأخذ: همان.

\* جمع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مربوط به هرکدام از فصول مربوط به برنامه‌های مرتبط با بخش کشاورزی است.



ج) بررسی اعتبارات ردیف‌های متفرقه وزارت جهاد کشاورزی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۳ اعتبارات ردیف‌های متفرقه بخش کشاورزی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ معادل ۵۸,۰۳۰,۱۳۳ میلیون ریال است که نسبت به اعتبار مصوب سال ۱۳۹۱ که معادل ۸۷,۰۳۶,۰۰۰ میلیون ریال می‌باشد با کاهش در حدود ۳۳/۳۳- درصد برخوردار است (جدول ۴). از موارد مثبت اعتبارات ردیف‌های متفرقه بخش کشاورزی در قانون بودجه سال ۱۳۹۱ افزوده شدن ردیفی جهت اجرای ماده (۲) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی بوده که متأسفانه در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ با کاهش ۳۲/۱ درصدی همراه شده است. مجموع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ردیف‌های متفرقه بخش کشاورزی در لایحه پیشنهادی سال ۱۳۹۲ دارای کاهش ۷۶/۱- درصدی نسبت به سال ۱۳۹۱ است. در اعتبارات یارانه‌ای در لایحه بودجه سال ۱۳۹۳ در مقایسه با اعتبار آن در بودجه سال گذشته کاهش ۷/۲- درصدی مشاهده می‌شود که این کاهش نتیجه سه ردیف کاهش‌ی یعنی اعتبار ردیف یارانه نهاده‌ها و عوامل تولید با ۳/۸- درصد کاهش، ردیف حمایت‌های مالی در اجرای ماده (۲) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی درخصوص ارائه مشاوره فنی، اجرایی، ترویجی و مدیریتی برای بهبود شرایط و افزایش کمی و کیفی محصولات، اصلاح و بهبود شیوه‌های مصرف عوامل تولید و نهاده‌ها در محصولات و تولیدات کشاورزی و منابع طبیعی؛ انجام فعالیت‌های مهندسی و تأمین زمینه‌های افزایش ارزش افزوده و ارتقای بهره‌وری بخش و تشخیص و درمان آفات و بیماری‌های گیاهی و دامی، تا سطح ۱۰۰- درصدی و همچنین اعتبار موضوع بند «ی» ماده (۱۴۳) قانون برنامه پنجم توسعه کشور با ۵۹/۲- درصد کاهش و افزایش اعتبار ردیف پرداخت ضرر و زیان و یارانه سود خریدهای تضمینی محصولات کشاورزی و یارانه اصل و سود جریمه تسهیلات و مابه‌التفاوت سود و کارمزد و سایر یارانه‌ها و سایر بدهی‌ها و تعهدات تا سطح ۲۵۷/۱ درصد می‌باشد.



جدول ۶. مقایسه اعتبارات ردیف‌های متفرقه فصل کشاورزی مصوب سال ۱۳۹۲ و لایحه سال ۱۳۹۳ (میلیون ریال)

ردیف	شماره طبقه‌بندی	عنوان ردیف متفرقه	قانون بودجه سال ۱۳۹۲			قانون بودجه سال ۱۳۹۳			درصد رشد اعتبار قانون بودجه سال ۱۳۹۳ به ابلاغ بودجه سال ۱۳۹۲
			هزینه	تملك	جمع	هزینه	تملك	جمع	
۵۲۰۰۰۰		اعتبارات یارانه‌ای	۹,۷۴۲,۴۴۱	۹۱,۰۰۰	۹,۸۳۳,۴۴۱	۹,۱۳۰,۰۰۰	۰	۹,۱۳۰,۰۰۰	-۷/۲
۱	۵۲۰۰۰۰-۲	یارانه نهاده‌ها و عوامل تولید	۸,۱۳۹,۴۴۱		۸,۱۳۹,۴۴۱	۷,۸۳۰,۰۰۰	۰	۷,۸۳۰,۰۰۰	-۳۸
۲	۵۲۰۰۰۰-۴	پرداخت ضرر و زیان و یارانه سود خریدهای تضمینی محصولات کشاورزی و یارانه اصل و سود جریمه تسهیلات و مابه‌التفاوت سود و کارمزد و سایر یارانه‌ها و سایر بدهی‌ها و تعهدات	۲۸۰,۰۰۰	۰	۲۸۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۲۵۷.۱
۳	۵۲۰۰۰۰-۱۶	حمایت‌های مالی در اجرای ماده (۲) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی	۵۸۸,۰۰۰	۹۱,۰۰۰	۶۷۹,۰۰۰	۰	۰	۰	-۱۰۰
۴	۵۲۰۰۰۰-۱۷	اعتبار موضوع بند «ی» ماده (۱۴۳) قانون برنامه پنجم توسعه کشور	۷۳۵,۰۰۰	۰	۷۳۵,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۰	۳۰۰,۰۰۰	-۵۹/۲
۵۳۰۰۰۰		اعتبارات متمرکز درآمد - هزینه	۵,۵۵۲,۰۰۰	۹۱۵,۰۰۰	۶,۴۶۷,۰۰۰	۶,۷۳۵,۰۰۰	۲,۳۹۳,۰۰۰	۹,۱۲۸,۰۰۰	۴۱/۱
۵	۵۳۰۰۰۰-۱۰	وزارت جهاد کشاورزی - سرمایه اولیه صندوق‌های حمایت مالی از توسعه سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی (ردیف ۱۲ سال گذشته)	۱,۵۰۰,۰۰۰		۱,۵۰۰,۰۰۰	۱,۵۰۰,۰۰۰		۱,۵۰۰,۰۰۰	۰
۶	۵۳۰۰۰۰-۲۷	اعتبار موضوع ماده (۵) قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغ‌ها	۵۵,۰۰۰	۷۵,۰۰۰	۱۳۰,۰۰۰	۲۱۲,۰۰۰	۲۸۸,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	۲۴۸/۶
۷	۵۳۰۰۰۰-۴۱	سازمان شیلات ایران - اعتبارات موضوع جرائم و فروش صیدآلات و ادوات صیدی	۱۰,۰۰۰		۱۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰		۱۰,۰۰۰	۰
۸	۵۳۰۰۰۰-۴۲	سازمان شیلات ایران - ایفای تعهدات موضوع تبصره «۳» ماده واحده قانون سازمان	۲۰۰,۰۰۰		۲۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰		۲۰۰,۰۰۰	۰
۹	۵۳۰۰۰۰-۵۷	سازمان جنگل‌ها و مراتع و آبخیزداری کشور - اعتبار موضوع ماده (۱۳) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی (ردیف ۵۹ سال قبل)	۱۶۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	۶۶۰,۰۰۰	۳۳۰,۰۰۰	۱,۰۵۰,۰۰۰	۱,۳۸۰,۰۰۰	۱۰۹/۱

مأخذ: همان.

د) بررسی اعتبارات وزارت جهاد کشاورزی، سازمان‌ها و مؤسسات تابعه در لایحه بودجه سال ۱۳۹۳ با توجه به جهت‌گیری‌های لایحه بودجه سال ۱۳۹۳ اعتبار دستگاه‌ها و طرح‌های حاکمیتی نظیر سازمان حفظ نباتات در طرح‌های مبارزه تلفیقی علیه آفات و توسعه و تجهیز قرنطینه نباتی کشور و سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور در طرح‌های آبخیزداری و مقابله با بیابانزایی کمترین کاهش را داشته است. اختصاص مبلغ ۲۰۰ میلیارد ریال به منظور «مطالعه و طراحی زیرساخت شهرک‌های کشاورزی و تأمین تسهیلات ایجاد شهرک‌ها» در قالب جزء «۵۶» ردیف متفرقه ۵۵۰۰۰۰ اختصاص مبلغ ۵۰۰ میلیارد ریال (۲۱۲ میلیارد ریال هزینه‌ای و ۲۸۸ میلیارد ریال تملک دارایی) در قالب جزء «۲۷» ردیف متفرقه ۵۳۰۰۰۰ با عنوان «اعتبار موضوع ماده (۵) قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغ‌ها و هزینه‌های سنددار کردن اراضی کشاورزی». «تنفیذ بند «۱۸-۳» قانون بودجه سال ۱۳۹۲ موضوع برق‌دار کردن حداقل ۲۰ درصد از چاه‌های کشاورزی توسط وزارت نیرو در قالب جزء «ل» تبصره «۲» لایحه بودجه سال ۱۳۹۳ پیش‌بینی مبلغ ۱,۰۰۰ میلیارد ریال (۶۰۰ میلیارد ریال هزینه‌ای و ۴۰۰ میلیارد ریال تملک دارایی) در قالب جزء «۱۱۸» ردیف متفرقه ۵۳۰۰۰۰ با عنوان «ساماندهی، تولید، فرآوری، تجارت و خرید تضمینی چای کشور». ابقای موضوع «ایجاد و بهره‌برداری شبکه ملی تلویزیونی کشاورزی» در قالب جزء «۴۶» ردیف متفرقه ۵۵۰۰۰۰ با اعتبار ۱۵۰ میلیارد ریال (۱۲۰ میلیارد ریال هزینه‌ای و ۳۰ میلیارد ریال تملک دارایی) از دیگر جهت‌گیری‌های لایحه بودجه سال ۱۳۹۳ است.

#### جدول ۷. مقایسه اعتبارات وزارت جهاد کشاورزی سازمان‌ها و مؤسسات تابعه در لایحه بودجه سال

۱۳۹۳ و بودجه مصوب سال ۱۳۹۲ (میلیون ریال)

دستگاه	اعتبار مصوب سال ۱۳۹۲	اعتبار لایحه بودجه سال ۱۳۹۳	درصد تغییرات
وزارت جهاد کشاورزی	۱۵,۰۶۹,۶۷۲	۸,۵۱۹,۴۵۳	-۴۳/۵
سازمان شیلات ایران	۵۷۵,۹۳۴	۴۶۶,۳۰۰	-۱۹
سازمان تحقیقات آموزش و ترویج کشاورزی	۲۹۵,۲۸۷	۱۵۱,۲۳۰	-۴۸/۸
سازمان دامپزشکی کشور	۱۵۲,۰۰۰	۱۱۱,۱۰۰	-۲۶/۹
مؤسسه رازی	۱۶۸,۰۰۰	۹۹,۵۴۰	-۴۰/۸
سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور	۲,۲۹۵,۳۱۵	۱۸۰,۳۷۸	-۲۱/۴
سازمان تعاون روستایی	۳۶۷,۷۱۶	۱۹۳,۲۳۶	-۴۷/۴
جمع	۱۸,۹۲۳,۹۲۴	۹,۷۲۱,۲۳۷	-۴۸/۶

مأخذ: همان.



## تحلیل لایحه بودجه بخش کشاورزی در ارتباط با قوانین مرتبط

- لایحه بودجه سال جاری مانند لوایح بودجه چند سال اخیر به مفاد برنامه پنجم توسعه و همچنین قوانین دائمی مرتبط با بخش کشاورزی کم توجه است.

### - قانون تمرکز وظایف و اختیارات مربوط به بخش کشاورزی در وزارت جهاد کشاورزی

بند «ب» تبصره «۱۱» ماده واحده - «در اجرای ماده (۳۳) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران از طریق بانک‌های عامل مکلف است با معرفی دستگاه اجرایی ذیربط تسهیلات لازم را برای خرید گندم تولید داخلی تا سقف هفتاد هزار میلیارد (۷۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از محل منابع داخلی بانک‌ها قبل از شروع فصل برداشت در اختیار شرکت بازرگانی دولتی ایران و کارخانه‌های آرد و سیلوداران بخش خصوصی و شرکت‌های تعاونی روستایی قرار دهد. کارخانه‌ها و شرکت‌های مذکور موظفند تسهیلات دریافتی را برای خرید گندم به مصرف رسانده و در موعد مقرر بازپرداخت نمایند».

این بند از ماده واحده، نمونه‌ای از نقض قانون تمرکز وظایف و اختیارات مربوط به بخش کشاورزی در وزارت جهاد کشاورزی است و با نادیده گرفتن جزء «۲» بند «الف» این قانون، بر عدم اجرای قانون مذکور در سال ۱۳۹۳ اشاره دارد.

- صدر ماده (۱۴۳) قانون برنامه پنجم توسعه کشور بر تلاش برای خودکفایی در محصولات کشاورزی تأکید دارد براساس ماده برنامه پنجم توسعه حفظ ظرفیت تولید و نیل به خودکفایی در تولید محصولات اساسی کشاورزی و دامی از جمله گندم، جو، ذرت، برنج، دانه‌های روغنی، چغندر قند و نیشکر در اولویت قرار گرفته است حال آنکه در لایحه سال ۱۳۹۳ در طرح‌های مطروحه، نیل برنامه راهبردی افزایش تولید محصولات زراعی بیشتر به خودکفایی در محصول گندم اشاره دارد و خودکفایی گندم در اسناد بالادستی و به‌ویژه فرمایشات حضرت امام (ره) و مقام معظم رهبری به کرات مشاهده می‌شود، اما در خصوص خودکفایی گندم به‌عنوان مهمترین محصول کشاورزی کشور، راهبرد اصلی بر افزایش عملکرد در واحد سطح قرار داده شده است. علیرغم تورم یک‌ساله اخیر، اعتبار سال ۱۳۹۳ طرح خودکفایی گندم به شماره طبقه‌بندی ۴۰۱۴۶۰۰۵ نسبت به سال ۱۳۹۲ برابر ۹ درصد کاهش یافته است.

- بند «الف» ماده (۱۴۳) قانون برنامه پنجم توسعه کشور مبنی بر ارتقای راندمان آبیاری کشاورزی «ارتقای راندمان آبیاری بخش به حداقل ۴۰٪» در سال آخر برنامه از طریق اجرای عملیات زیربنایی آب و خاک از جمله طرح‌های تجهیز و نوسازی، توسعه شبکه‌ها، زهکش‌ها و روش‌های نوین آبیاری و اجرای عملیات به‌زراعی و به‌نژادی».

به منظور اجرایی نمودن اهداف بند «الف» ماده (۱۴۳) قانون برنامه پنجم توسعه کشور مبنی بر ارتقای راندمان آبیاری کشاورزی، اجرای عملیات زیربنایی آب و خاک از جمله طرح‌های توسعه سیستم‌های نوین آبیاری جهت ایجاد زمینه‌های تولید و توسعه بخش کشاورزی لازم و ضروری می‌باشد. کاهش ۴۲- درصدی اعتبار لایحه سال ۱۳۹۳ طرح کمک‌های فنی و اعتباری برای توسعه آبیاری تحت فشار به شماره طبقه‌بندی ۴۰۱۵۲۰۰۸ نسبت به سال ۱۳۹۲ با حصول به اهداف این بند همخوانی ندارد.

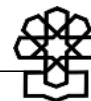
**- بند «ح» ماده (۱۴۳) قانون برنامه پنجم توسعه - «صدور سند مالکیت کلیه اراضی کشاورزی توسط سازمان ثبت اسناد و املاک کشور تا پایان برنامه پنجم توسعه» که در بند «ح» ماده (۱۸) قانون برنامه چهارم توسعه کشور: «صدور سند مالکیت اراضی کشاورزی واقع در خارج از محدوده قانونی شهرها و شهرک‌ها و روستاها به نام مالکین قانونی آنها از طریق سازمان ثبت اسناد و املاک کشور تا پایان برنامه چهارم» نیز وجود داشت.**

**- بند «و» ماده (۴۶) قانون برنامه پنجم توسعه - «سازمان ثبت اسناد و املاک کشور مکلف است: با همکاری و هماهنگی سازمان نقشه‌برداری کشور و همکاری سایر دستگاه‌های زیربط تا پایان برنامه نسبت به ایجاد پایگاه اطلاعات حقوقی املاک اقدام نماید».**

**- تبصره بند «ح» ماده (۲۱۱) برنامه پنجم توسعه - «وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی و مسکن و شهرسازی و سازمان اوقاف و امور خیریه مکلفند در طول برنامه پنجم، ضمن شناسایی و ارائه مستندات کلیه اراضی ملکی و تحت تولیت خویش، با سازمان اسناد و املاک کشور برای تهیه نقشه املاک مذکور براساس استاندارد حدنگاری (کاداستر) همکاری نمایند».**

**- ماده (۹) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی - «وزارت جهاد کشاورزی مکلف است با همکاری سازمان ثبت اسناد و املاک کشور در اجرای قوانین و مقررات مربوط، با تهیه حدنگاری (کاداستر) و نقشه‌های مورد نیاز، نسبت به تثبیت مالکیت دولت بر منابع ملی و اراضی موات و دولتی و با رعایت حریم روستاها و همراه با رفع تداخلات ناشی از اجرای مقررات موازی اقدام و حداکثر تا پایان برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، سند مالکیت عرصه‌ها را به نمایندگی از سوی دولت اخذ و ضمن اعمال مدیریت کارآمد، نسبت به حفاظت و بهره‌برداری از عرصه و اعیانی منابع ملی و اراضی یاد شده بدون پرداخت هزینه‌های دادرسی در دعاوی مربوطه اقدام نماید».**

همه این مواد قانونی بر وظایف وزارت جهاد کشاورزی در این زمینه تأکید دارد ولی این موضوع با اهمیت در لایحه بودجه در قالب برنامه راهبردی ساماندهی مالکیت و صدور سند



اراضی دولتی و کشاورزی پرداخته شده است.

و موضوع الگوی کشت نیز در قوانین مختلف و از جمله قوانین ذیل مورد توجه قرار گرفته است:

- بند «ب» ماده (۱۴۳) قانون برنامه توسعه پنجم توسعه کشور: «تحویل آب مورد نیاز کشاورزان به صورت حجمی براساس الگوی کشت هر منطقه و با استفاده از مشارکت بخش غیردولتی».

- بند «الف» ماده (۱۴۵): «حمایت از تولید محصولات کشاورزی در قالب جبران بخشی از یارانه سود و کارمزد تسهیلات بانکی، کمک‌های بلاعوض، پرداخت یارانه و سایر مشوق‌ها با اولویت الگوی کشت بهینه ملی - منطقه‌ای براساس آیین‌نامه‌ای است که به پیشنهاد وزارت جهاد کشاورزی به تصویب هیئت وزیران می‌رسد».

- تبصره «۶» ماده (۶) قانون ارتقای بهره‌وری بخش کشاورزی: «خریدهای تضمینی در محصولات غیراساسی منوط به پذیرش الگوی کشت از طرف کشاورزان و تولیدکنندگان می‌باشد. الگوی کشت هر منطقه براساس مزیت‌های نسبی، شرایط اقتصادی، شرایط آب‌وهوایی و حد بهینه آن در کشور، حداکثر تا ۶ ماه پس از تصویب این قانون، توسط وزارت جهاد کشاورزی برای هر منطقه تعیین و جهت اجرا ابلاغ می‌شود».

- ماده (۲۶) قانون ارتقای بهره‌وری بخش کشاورزی: «در راستای افزایش بهره‌وری با رویکرد تقاضامحور آب کشاورزی و رعایت الگوی کشت، وزارت نیرو موظف است حداکثر یک سال پس از تصویب این قانون اقدامات لازم را برای تحویل حجمی آب به بهره‌برداران با اولویت شکل‌های قانونی بخش کشاورزی، براساس سند ملی آب، ظرفیت تحمل مجاز حوضه‌های آبریز و با در نظر گرفتن شرایط اقتصادی، اجتماعی، زیست‌محیطی و فنی با اولویت‌های تعریف شده برای تخصیص آب کشاورزی به عمل آورد».

این موضوع با اهمیت نیز در قالب برنامه ساماندهی اراضی مورد توجه قرار گرفته است.

برنامه ساماندهی مالکیت اراضی ملی (۴۰۱۲۴) با اعتبار ۲۲۳,۱۰۹ میلیون ریال هزینه‌ای و برنامه ساماندهی مالکیت و صدور سند اراضی دولتی و کشاورزی (۴۰۱۲۵) ۴۳۰,۴۴۵ میلیون ریال بودجه هزینه‌ای و ۲۵,۶۹۶ میلیون ریال اعتبار تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در قالب استانی هزینه خواهند شد.

صرفاً برنامه راهبردی ساماندهی اراضی (۴۰۱۵۲) با اعتبار ۱۵۹,۴۵۸ میلیون ریال هزینه‌ای و ۳,۵۳۱,۶۵۰ میلیون ریال تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و برنامه راهبردی ساماندهی مالکیت اراضی ملی (۴۰۱۵۳) با اعتبار ۴۹ میلیارد ریال هزینه‌ای و ۲۲۱,۶۰۰ میلیون ریال اعتبار تملک دارایی‌های

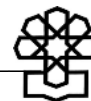
سرمایه‌ای و برنامه راهبری ساماندهی مالکیت و صدور سند اراضی دولتی و کشاورزی (۴۰۱۲۵) با اعتبار ۶۱,۳۸۰ میلیون ریال هزینه‌ای در قالب ملی هزینه خواهند شد.

این برنامه‌ها و مبالغ بودجه‌ای مقرر در آنها تاکنون نتوانسته است به تعیین الگوی کشت و کاداستر اراضی کشاورزی و منابع طبیعی و حتی اراضی دولتی منجر شود و با اهداف برنامه فاصله‌ای قابل ملاحظه دارد و سرنوشت این موضوع در برنامه پنجم توسعه مشابه سرنوشت آن در برنامه‌های توسعه گذشته خواهد بود.

**- بند «ط» ماده (۱۴۳) قانون برنامه پنجم توسعه مبنی بر افزایش پوشش بیمه‌ای محصولات کشاورزی:** «گسترش پوشش بیمه تولیدات بخش کشاورزی و عوامل تولید به میزان حداقل پنجاه درصد (۵۰٪) تولیدات تا پایان برنامه».

تحقق اهداف بند «ط» ماده (۱۴۳) مستلزم تأمین اعتبار مورد نیاز است. در حال حاضر پوشش بیمه‌ای حدود ۲/۳ میلیون هکتار اراضی زراعی، حدود ۲۴۰ هزار هکتار باغات، حدود ۴۰۰ میلیون قطعه طیور، حدود ۳۰ میلیون مترمربع آبزیان، حدود ۵ میلیون واحد دامی، حدود ۱/۵ میلیون هکتار از عرصه‌های منابع طبیعی و در نهایت بالغ بر ۴,۵۰۰ میلیارد ریال غرامت در ۶ ماهه اول سال ۱۳۹۲ در حال پرداخت می‌باشد. در سال ۱۳۹۱ سهم دولت از خسارات پرداختی به کشاورزان، حدود ۸,۵۰۰ میلیارد ریال بوده است که با در نظر گرفتن نرخ تورم مطمئناً در سال ۱۳۹۳ برای جلب رضایت کشاورزان خسارت‌دیده در محدوده حفظ وضع موجود پوشش بیمه‌ای سهم دولت باید حدود ۱۵,۰۰۰ میلیارد ریال برآورد می‌شود و برای حصول به اهداف قانونگذار در برنامه پنجم توسعه مطمئناً بسیار بیشتر از این مقدار خواهد بود لازم به ذکر است که دیون صندوق بیمه کشاورزی به بانک کشاورزی (ناشی از عدم پرداخت سهم دولت در بودجه‌های چند سال اخیر) به بیش از ۲۵,۰۰۰ میلیارد ریال رسیده است. این وضعیت با سهم در نظر گرفته شده برای دولت در لایحه بودجه سال ۱۳۹۳ (۵,۰۰۰ میلیارد ریال) همخوانی ندارد.

**- بند «ی» ماده (۱۴۳) قانون برنامه پنجم توسعه مبنی بر تقویت صندوق‌های حمایت از سرمایه‌گذاری بخش کشاورزی:** «دولت به منظور تجهیز منابع برای سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی، بخشی از منابع خود را که در چارچوب بودجه سالیانه مشخص خواهد شد از طریق دستگاه اجرایی ذیربط به‌عنوان کمک به تشکیل و افزایش سرمایه صندوق‌های غیردولتی حمایت از توسعه بخش کشاورزی و یا به‌صورت وجوه اداره شده در اختیار صندوق‌های مذکور قرار دهد. مبالغ پرداخت به صندوق‌ها به هزینه قطعی منظور می‌شود. «همچنین کل ماده (۱۷) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی به وظایف محوله به صندوق‌های غیردولتی حمایت از



توسعه بخش کشاورزی پرداخته است. اما لایحه بودجه سال ۱۳۹۳ مانند لوایح سال‌های قبل به بخشی از این وظایف قانونی بی‌توجه و درخصوص برخی دیگر نیز کم‌توجه بوده است. به‌عنوان نمونه: در بند «۵-۱-۲۷» قانون بودجه سال ۱۳۹۲ مبلغ ۳,۰۰۰ میلیارد ریال جهت افزایش سرمایه صندوق حمایت از توسعه بخش کشاورزی منظور گردیده بود. اما در لایحه بودجه سال ۱۳۹۳، میزان افزایش سرمایه به ۱,۸۹۰ میلیارد ریال کاهش یافته است این کاهش نمی‌تواند در جهت تجهیز منابع برای سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی مثبت ارزیابی شود.

در ماده (۱۷) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی ضمانت سرمایه‌گذاری بخش کشاورزی تأکید دارد که می‌تواند مخاطرات مختلف نظیر خشکسالی، سرمازدگی و... انگیزه برای سرمایه‌گذاری در این بخش را کاهش داده و تضمین سرمایه‌گذاری در این بخش را فراهم نماید. این ظرفیت قانونی نیز در لایحه بودجه سال ۱۳۹۳ مانند لوایح سال‌های گذشته مورد غفلت قرار گرفته است و این درحالی است که، بخش کشاورزی طی سالیان متمادی به‌واسطه ریسک بالای سرمایه‌گذاری همواره با کاهش سرمایه‌گذاری مواجه می‌باشد.

- **بند «و» ماده (۳۴) قانون برنامه پنجم توسعه:** «وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است با همکاری وزارت جهاد کشاورزی مقدار مصرف مجاز سموم و کودهای شیمیایی برای تولید محصولات باغی و کشاورزی را مشخص کند و عرضه محصولاتی که به‌صورت غیرمجاز از سموم و کودهای شیمیایی استفاده کرده‌اند، را ممنوع کند.

وزارت جهاد کشاورزی موظف است ضمن اطلاع‌رسانی و فرهنگ‌سازی در زمینه کاهش استفاده از سموم و کودهای شیمیایی امکان دسترسی مردم به محصولاتی که از سلامت لازم برخوردارند فراهم آورد».

همچنین براساس تبصره ذیل ماده (۲۸) آیین‌نامه اجرایی قانون حفظ نباتات (سال ۱۳۴۶) مؤسسه بررسی آفات وزارت کشاورزی (مؤسسه گیاه‌پزشکی) مکلف گردیده است نسبت به تعیین حداکثر مجاز در محصولات کشاورزی مورد سمپاشی اقدام نماید. لایحه بودجه نسبت به اعتبار مورد نیاز انجام وظایف وزارت جهاد در زمینه سلامت غذا توجه لازم را ندارد.

- **بند «ه» ماده (۱۶) قانون برنامه پنجم توسعه:** «به‌منظور افزایش سهم تحقیق و پژوهش از تولید ناخالص داخلی به‌گونه‌ای برنامه‌ریزی نماید که سهم پژوهش از تولید ناخالص داخلی، سالیانه به میزان نیم درصد (۰/۵٪) افزایش یافته و تا پایان برنامه به سه درصد (۳٪) برسد. در این راستا منابع تحقیقات موضوع این بند را هر سال در بودجه سنواتی در قالب برنامه‌های خاص مشخص نموده و نیز در پایان سال گزارش عملکرد تحقیقاتی کشور موضوع این بند را به کمیسیون آموزش

و تحقیقات مجلس شورای اسلامی ارائه نمایند».

این بند مهم برای تقویت مراکز پژوهشی وزارت جهاد کشاورزی که علیرغم در اختیار داشتن نیروی انسانی کارآمد و امکانات و تجهیزات پژوهشی قابل ملاحظه، به علت ضعف منابع از بهره‌وری مناسبی برخوردار نیستند در چند سال اجرای برنامه پنجم توسعه نیز مورد غفلت قرار داشته و در لایحه بودجه سال ۱۳۹۳ نیز این غفلت و کم‌توجهی تداوم یافته است.

### جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

- لایحه بودجه سال ۱۳۹۳ نیز مانند سال‌های گذشته، بودجه عملیاتی نیست و صرفاً مبانی یک برنامه‌ریزی عملیاتی را در نظر داشته است و بیشتر واجد نگاه بودجه‌ریزی است. البته ماده (۲۱۹) قانون برنامه پنجم توسعه، دولت را موظف کرده است که با استقرار نظام بودجه‌ریزی عملیاتی تا پایان سال دوم برنامه به تدریج زمینه‌های لازم را برای تهیه بودجه به روش عملیاتی در کلیه دستگاه‌های اجرایی فراهم آورد به نحوی که لایحه بودجه سال سوم برنامه به روش مذکور تهیه، تدوین و تقدیم مجلس شورای اسلامی شود.

- اعتبار مورد نیاز برای ساماندهی مالکیت اراضی کشاورزی و عرصه‌های منابع طبیعی تا پایان برنامه پنجم توسعه، که اجرای حدنگاری اراضی ملی و دولتی از ضروریات آن می‌باشد با نگاه بودجه‌ای لایحه بودجه سال ۱۳۹۳ امکانپذیر نیست.

- در ردیف ۵۲۰۰۰۰ (اعتبارات یارانه‌ای) ۷,۸۳۰ میلیارد ریال برای پرداخت یارانه نهاده‌ها و عوامل تولید کشاورزی اعتبار مقرر شده است که با توجه به قیمت کود و دیگر نهاده‌ها این مقدار به مفهوم تداوم روند کاهش اعطای این نوع یارانه‌ها به بخش کشاورزی است. همین وضعیت درخصوص سایر موارد اعطای یارانه مانند یارانه پرداخت ضرر و زیان و یارانه سود خریدهای تضمینی محصولات کشاورزی نیز مصداق دارد.

- کاهش سهم بری بخش کشاورزی از محل اعتبارات استانی موضوعی است که در سال‌های اخیر مکرر مشاهده می‌شود. با تغییرات مدیریتی استانداران معمولاً اعتبارات بخش کشاورزی با فراز و فرودهایی روبرو می‌شود و حتی گاه با افزایش سهم اعتبارات استانی، سهم بخش کشاورزی در تخصیص‌های اعتبارات استانی کاهش یافته و میزان سهم‌بری بخش کشاورزی از محل اعتبارات استانی با سیر نزولی روبرو گردیده است که با عنایت به اهمیت آن آثار سوی را برای کشور به بار خواهد آورد. لذا جهت جلوگیری از کاهش اعتبارات استانی بخش و اعمال سلیقه از سوی استانداران محترم برخی از استان‌ها ضرورت دارد که در بندی از این لایحه بر رعایت سهم اعتبارات فصل



کشاورزی و منابع طبیعی در استان‌ها برای سال ۱۳۹۳ تأکید می‌شد.

- با عنایت به موضوع مطرح شده در برنامه ابلاغی مقام معظم رهبری به دولت مبنی بر «ساماندهی نظام بهره‌برداری و نظام اجرایی» و با استناد به مواد (۱۴۳)، (۱۴۴) و (۱۴۵) قانون برنامه پنجم توسعه مبنی بر لزوم توجه به بخش کشاورزی و حفظ و ارتقای سطح تولید، ارتقای شاخص بهره‌وری از منابع آب و زمین، حفظ پایداری تولید و توسعه صادرات محصولات کشاورزی خصوصاً با عنایت ویژه به ماده (۱۴۶) قانون یاد شده مبنی بر لزوم حمایت‌های مالی و حقوقی دولت از تشکیل تشکل‌های حقوقی با اولویت تعاونی‌های تولید کشاورزی در جهت اعمال مدیریت واحد و... توجه به امر توسعه دشت خوزستان امری ضروری است.

- افزایش سرمایه صندوق‌های حمایت از توسعه بخش کشاورزی و همچنین پرداخت دیون صندوق بیمه محصولات کشاورزی و دیگر موارد مؤثر بر افزایش توان وام‌دهی بانک کشاورزی می‌تواند این سازمان‌های توسعه‌ای بخش کشاورزی را در ارائه خدمات به بخش کشاورزی توانمند سازد.

- اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی فصل بازرگانی و تعاون بخش کشاورزی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۳ همچنان در فصل بازرگانی قرار دارد. با عنایت به اینکه در عمل برنامه تنظیم بازار داخلی به تنظیم بازار کالاهای اساسی کشاورزی در بازار کشور محدود شده است و طبق قانون تمرکز وظایف و اختیارات مربوط به بخش کشاورزی در وزارت جهاد کشاورزی تنظیم بازار محصولات کشاورزی به وزارت جهاد کشاورزی واگذار شده است. تنظیم بازار محصولات کشاورزی این برنامه باید به فصل کشاورزی و منابع طبیعی منتقل شود.

- لحاظ بخشی از بار مالی اجرای ماده (۳۳) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی، مبنی بر اجرای سیاست قیمت تضمینی به جای خرید تضمینی محصولات کشاورزی که طبق ماده (۱۸) دستورالعمل اجرایی این قانون مبنی بر پیش‌بینی حداقل ۲۰ درصد اعتبار مورد نیاز آن در بودجه سنواتی بوده است، در لایحه بودجه سال ۱۳۹۳ گامی مثبت در اجرای قوانین معطل بخش کشاورزی محسوب می‌شود.

#### پیشنهادها

- به صندوق توسعه ملی اجازه داده می‌شود تا متناسب با پذیرش و تصویب طرح‌ها در ارکان اعتباری بانک‌های عامل، منابع ریالی مانده اعتبارات و وصولی‌های موضوع بندهای «۱-۵» و «۲-۵» قوانین بودجه سال‌های ۱۳۹۰، ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲ کل کشور را در بانک‌های خصوصی و دولتی سپرده‌گذاری نماید تا برای پرداخت تسهیلات ریالی به طرح‌هایی که توجیه فنی، اقتصادی و مالی و

نیز اهلیت متقاضیان آنها به تأیید بانک‌های عامل رسیده است اختصاص یابد.

- بدهی بانک کشاورزی به بانک مرکزی جمهوری اسلامی از محل تسویه مطالبات بانک کشاورزی از دولت و صندوق بیمه محصولات کشاورزی با مطالبات دولت از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تهاتر گردیده و مابقی به حساب افزایش سرمایه منظور شود.

- کلیه بانک‌های دولتی مکلفند حداقل ۲۵ درصد از تسهیلات اعطایی خود را به بخش آب و کشاورزی اختصاص دهند. بانک کشاورزی مکلف است حداقل ۸۰ درصد تسهیلات اعطایی خود را به این بخش اختصاص دهد.

- کلیه بانک‌ها موظفند تا پایان شهریورماه، مانده وجوه اداره شده و یارانه سود تسهیلات که تا پایان سال ۱۳۹۲ (به استثنای وجوه اداره شده و یارانه سود تسهیلات بانکی مربوط به قانون بودجه سال ۱۳۹۲) از سوی بانک‌های عامل به متقاضیان تخصیص نیافته و بخشی از آن پرداخت و اجرایی نشده است را با احتساب سود سپرده دوره ماندگاری وجوه نزد بانک، به حساب ردیف درآمدی ۳۱۰۶۰۵ و مبالغ وصولی بابت بازپرداخت تسهیلات اعطایی (وجوه اداره شده) را حداکثر یک هفته پس از وصول به حساب ردیف درآمدی ۳۱۰۶۰۲ واریز نمایند. به کمیته‌ای مرکب از معاون برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور، وزیر امور اقتصادی و دارایی، صنعت، معدن و تجارت و جهاد کشاورزی و رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می‌شود وجوه لازم را از طریق معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور از محل ردیف ۴ - ۵۴۰۰۰۰ جدول شماره ۹ این قانون برای اجرای طرح‌های توسعه و تبدیل زمین‌های شیب‌دار به باغات مثمر، توسعه عملیات آبخیزداری، مطالعه، احداث، توسعه و تکمیل شهرک‌ها و مجتمع‌های کشاورزی و توسعه عملیات آب و خاک کشاورزی اختصاص دهد.

- به دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی اجازه داده می‌شود حداکثر معادل ده درصد (۱۰٪) اعتبارات پیش‌بینی شده در طرح‌های کمک‌های فنی و اعتباری خود را با تأیید معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور و استاندار برای پرداخت و کمک به صندوق‌های حمایت از توسعه بخش کشاورزی اختصاص دهند.

- دولت موظف است به منظور حمایت از سرمایه‌گذاری‌های مولد در بخش کشاورزی و تشویق بخش‌های غیردولتی برای سرمایه‌گذاری با استفاده از ظرفیت ماده (۱۷) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی نسبت به ضمانت سرمایه‌گذاری بخش کشاورزی اقدام نماید.

- طرح کمک‌های فنی و اعتباری برای توسعه آبیاری تحت فشار به شماره طبقه‌بندی ۴۰۱۵۲۰۰۸، طرح ساختمان شبکه فرعی آبیاری و زهکشی اراضی کشاورزی خوزستان و ایلام به شماره

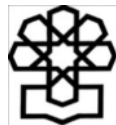


۴۰۲۰۱۴۹۰ و طرح تجهیز و نوسازی اراضی کشاورزی خوزستان و ایلام به شماره ۴۰۱۵۲۰۱۳ ضروری است.

- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است در چارچوب اهداف برنامه پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و به منظور نیل به برنامه خودکفایی کشور در تولید محصولات اساسی کشاورزی و متناسب با برنامه سالیانه بخش، تسهیلات لازم را از طریق بانک‌های عامل جهت تأمین سرمایه در گردش تولیدکنندگان، بخش کشاورزی قرار دهد. آیین‌نامه اجرایی این بند بنا به پیشنهاد مشترک وزارت جهاد کشاورزی، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور حداکثر تا ۱۳۹۳/۲/۱۵ به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

#### منابع و مأخذ

۱. لایحه بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور.
۲. قانون بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور.
۳. قانون برنامه پنجم توسعه.



مرکز پژوهش‌ها  
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۳۴۱۶

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور ۳۰. بخش کشاورزی

نام دفتر: مطالعات زیربنایی (گروه کشاورزی)

تهیه و تدوین‌کنندگان: مهران برادران نصیری، تکتم طالبی

ناظران علمی: محمدرضا محمدخانی، محسن صمدی

مقتضی: کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی

ویراستار تخصصی: \_\_\_\_\_

ویراستار ادبی: \_\_\_\_\_

واژه‌های کلیدی: \_\_\_\_\_

تاریخ انتشار: ۱۳۹۲/۱۰/۸